

Handläggare
Ylva Blank
Telefon: 08-508 31 650**Till**
Kulturnämnden
2018-03-07

Ansökan om tillstånd om avveckling av fideikommiss, att få tillskjuta fast egendom tillhörande Petersenska fideikommisset (Munkbron och Erstavik) till ett aktiebolag. Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar:

- Att som svar på remissen överlämna kulturförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen
- Att förklara beslutet omedelbart justerat

Robert Olsson
KulturdirektörAnn-Charlotte Backlund
Avdelningschef, stadsantikvarie

Sammanfattning

Fideikommissnämnden har remitterat ärendet om avveckling av det Petersenska fideikommisset till ett aktiebolag och önskar att Stockholms stad särskilt yttrar sig över om det finns betydande kulturellt värde eller andra värden av betydande allmänt intresse knutet till egendomen. Kulturförvaltningen saknar idag tillräcklig kunskap om vilka kulturvärden i form av fast egendom och eventuella inventarier som finns i det Petersenska fideikommissboet. Båda egendomarna inventerades dock Kulturarvsutredningen (SOU 1995:128) och bedömdes där ha mycket stora kulturvärden och gavs högsta prioritet i bevarandehänseende.

Kulturförvaltningen anser dock att de kulturvärden som finns i fideikommissboet bör klarläggas innan fideikommissnämnden fattar beslut om avveckling till ett aktiebolag. Den fasta egendomens skydd av kulturvärden med befintlig lagstiftning behöver ses över för att säkerställa att skyddet är tillräckligt. Eftersom det idag saknas möjlighet att skydda inventarier i

kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör inventarier som hör samman med fideikommissboets kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse klarläggas och en plan för dess bevarande bör presenteras.

Underlag för beslut

Fideikommissnämnden har 2018-02-02 remitterat ärendet Ansökan om tillstånd enligt 28 och 33 §§ lagen (1963:583) om avveckling av fideikommiss (avvecklingslagen) att få tillskjuta fast egendom tillhörande det Petersenska fideikommissboet (Munkbron och Erstavik) till ett aktiebolag till Stockholms stad. Fideikommissnämnden önskar svar senast den 16 mars 2018.

UTLÅTANDE

Ärendet/Remissen

Enligt 3 § lagen (1963:583) om avveckling av fideikommiss ska fideikommisset upphöra när den som var innehavare av fideikommisset vid lagens ikraftträdande avlider. Innehavaren av det Petersenska fideikommisset avled den 14 oktober 2015. Fideikommissboet efter Johan af Petersen ansökte den 8 januari 2018 hos fideikommissnämnden om att avveckla det Petersenska fideikommisset till ett fideikommissaktiebolag.

Fideikommissnämnden önskar att Stockholms stad särskilt yttrar sig över om det finns betydande kulturellt värde eller andra värden av betydande allmänt intresse knutet till egendomen som ingår i det Petersenska fideikommissboet.

En avveckling av fideikommisset var aktuell redan 1998, då dåvarande innehavaren Magnus av Petersen avled. Då fattade dock regeringen beslut med stöd av 6 § avvecklingslagen att förlänga fideikommisset under Johan af Petersens levnad. Orsaken till förlängningen var bedömningen att de stora kulturhistoriska värdena i fastigheterna Erstavik samt Petersenska huset inte skulle kunna bevaras intakta om fideikommisset upplöstes. Då saknades också förutsättningarna för en gemensam förvaltning, vilket nu är syftet med överföring av egendomarna till ett fideikommissaktiebolag.

Enligt 17 § avvecklingslagen finns möjligheter för regeringen att vid avveckling av ett fideikommiss se till att samlingar av möbler, tavlor, böcker och andra föremål av särskilt

kulturhistoriskt värde kan avstås mot en lösensumma till staten eller kulturvårdande institution som regeringen bestämmer.

Petersenska huset (Aurora 1) är skyddat som byggnadsminne enligt 3 kap. kulturmiljölagen. Beslut om byggnadsminnet Petersenska huset fattades 1964 och skyddsbestämmelserna för byggnadsminnet är, jämfört med de beslut som fattas idag, mycket knapphändiga. Petersenska huset har av Stadsmuseet bedömts som bebyggelse av synnerligen högt kulturhistoriskt värde.

Erstavik är riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap miljöbalken.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Stadsmuseiavdelningen.

Jämställdhetsanalys

En avveckling av fideikommisset till ett fideikommissaktiebolag kan främja jämställdhet, eftersom fideikommisset ärvdes av förstfödde manlige arvtagaren.

Förvaltningens synpunkter

Kulturförvaltningen saknar idag tillräcklig kunskap om vilka kulturvärden i form av fast egendom och eventuella inventarier som finns i det Petersenska fideikommissboet. Båda egendomarna inventerades dock av Kulturarvsutredningen (SOU 1995:128) och bedömdes där ha mycket stora kulturvärden. Utredningen gav fideikommisset högsta prioritet i bevarandehänseende tillsammans med fem andra ej avvecklade fideikommiss i Sverige. I ansökan om avveckling till regeringen framhåller advokaten som företrädare för fideikommissboet att en bolagsbildning av Erstavik och Munkbron 11 (Petersenska huset) avser ett långsiktigt bevarande utan att det kräver några statliga insatser.

Kulturförvaltningen anser dock att de kulturvärden som finns i fideikommissboet bör klarläggas innan fideikommissnämnden fattar beslut om avveckling till ett aktiebolag. Skydd för den fasta egendomens kulturvärden bör säkerställas med befintlig lagstiftning utifrån de kulturhistoriska värdena. I befintlig lagstiftning saknas idag möjligheten att skydda inventarier i kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Innan avveckling bör därför inventarier som hör samman med fideikommissboets

kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse klarläggas och en plan för dess bevarande bör presenteras.

Kulturförvaltningen anser också att skyddsbestämmelserna för Petersenska huset, byggnadsminne enligt 3 kap kulturmiljölagen, bör ses över innan avveckling av fideikommisset sker.

Bilaga

Remiss av Ansökan om tillstånd om avveckling av fideikommiss, att få tillskjuta fast egendom tillhörande Petersenska fideikommissboet (Munkbron och Erstavik) till ett aktiebolag.